Lubomír Přibyl (1937)
Od začátku 50. let samostatně maluje a experimentuje s grafikou, inspiruje se v té době organickou přírodou. 1952-1956 studuje na Výtvarné škole v Praze, v roce 1957 je přijatý na Akademii výtvarných umění. Akademická výuka ho ale neuspokojuje, po roce je ze školy vyloučen.
V roce 1959 nastupuje jako propagační grafik do závodu ČKD Přístroje ve Vysočanech, seznamuje se s Vladimírem Boudníkem (1924-1968). Po návštěvě zkušebny vysokého napětí v Běchovicích se začíná stále více zabývat technikou, fyzikálními a matematickými zákonitostmi, vlastnostmi a možnostmi světla. Postupně opouští tradiční malbu, omezuje výrazové prostředky, barevnost na černou a bílou (stříbrnou), formu na myšlené a hmotné spojování bodů.
--
Lubomír Přibyl zůstává stále poněkud skrytý za známějšími generačními vrstevníky. Důvodem jisté přezíravosti k jeho dílu bývá často právě stabilita základních principů, která se může zdát v době radikálních proměn uměleckých stylů nedostatkem schopnosti vyrovnat se s aktuálním vývojem. Další příčinou může být paradoxně náročnost zvoleného programu, kladoucího velké nároky nejen na autora po stránce koncepční i technologické, ale také na diváka, od něhož vyžaduje koncentraci a schopnost rozlišovat mezi mnoha zdánlivě geometrickými strukturami.

Sedláček, Zbyněk. In: Lubomír Přibyl: Morfomatické sítě. Lounská výstavní síň Telecom, Louny, 1999, katalogová pozvánka

Geofyzikální ústav AV ČR, v.v.i.
Archiv výtvarného umění o.s.

Vás srdečně zvou
na dvacátou výstavu cyklu
Setkávání

Lubomír Přibyl
Grafika

zahájení ve středu
5. září 2007 v 16:30 hodin

otevřeno 6. září - 19. října 2007
po-pá 8.00-16.00 hodin

Geofyzikální ústav AV ČR
Boční II, 140 00 Praha 4-Spořilov
tel. 267 103 345
www.ig.cas.cz

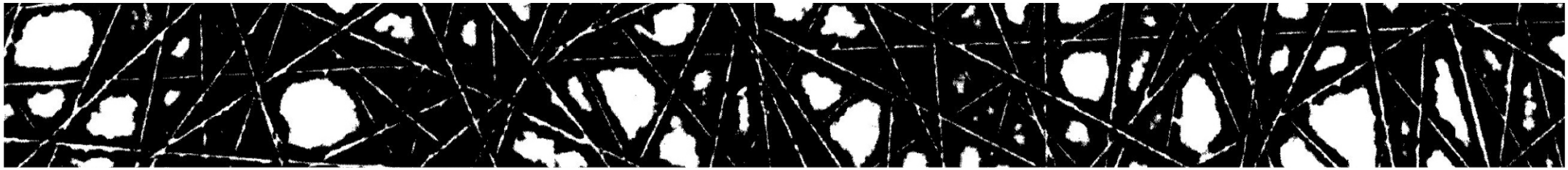

Morfoskopie

Jak vidíte, zkusil jsem navrhnout nové slovo; v Encyklopedii Britannice není, takže je buď špatně utvořené, anebo to ještě nikoho nenapadlo. Jde mi o vidění tvarů.

Letos mne předešel s podobným novotvarem Ian Stewart a označil jím svůj sen o něčem, co je ještě ve stavu zrodu, pro nový styl myšlení v matematice (a možná nejen v ní). Jeho kniha se jmenuje Nature´s Numbers a její český překlad je také ve stavu zrodu. (Stewart, Ian. Čísla přírody Neskutečná skutečnost matematické představivosti. Archa, Bratislava 1996.) A teď ten Stewartův novotvar: morfomatika.

Ian Stewart si myslí, že matematika není ani tak moc o číslech nebo bodech, nýbrž o tvarech, a je tedy „čistou morfologií“, tvaroslovím, morfomatikou. Tvarem se zde ovšem nerozumí jenom něco „bezprostředně“ viditelného (ty uvozovky jsou tam proto, že s tou bezprostředností to není zdaleka bezproblémové), nýbrž obecně tvary nějakých pravidelností, zákonitostí. Například tvar nějaké posloupnosti, funkce, pole. Tvar sám je primární a jeho eventuální číselné vyjádření je až druhotné. Stewart obrací známé Rutherfordovo „kvalitativní je jen ubohé kvantitativní“ na „kvantitativní je jen ubohé kvalitativní“: když nejsem s to najít tvar, tak aspoň něco vypočítáme nebo naměříme. Tento obrat v myšlení souvisí se stále zřetelnějším pochopením toho, že mnohé jevy (možná právě ty nejdůležitější) nelze vysvětlit analýzou na nějaké základní složky, z nichž by se dal tento jev znovu vypočítat. Na to jsou dosavadní prostředky přes všechnu svou složitost příliš jednoduché, a kdyby se zesložitily, pak bychom se zase ničeho nedopočítali. Stewart o takových jevech říká: „Nejsou přímými důsledky hlubokých jednoduchostí přírodních zákonů; tyto zákony operují k tomuto účelu na chybné úrovni. Bezpochyby jsou však přímými důsledky hlubokých jednoduchostí přírody, avšak cesta od příčiny k následku se stává tak komplikovanou, že nikdo nemůže sledovat každý její krok.“

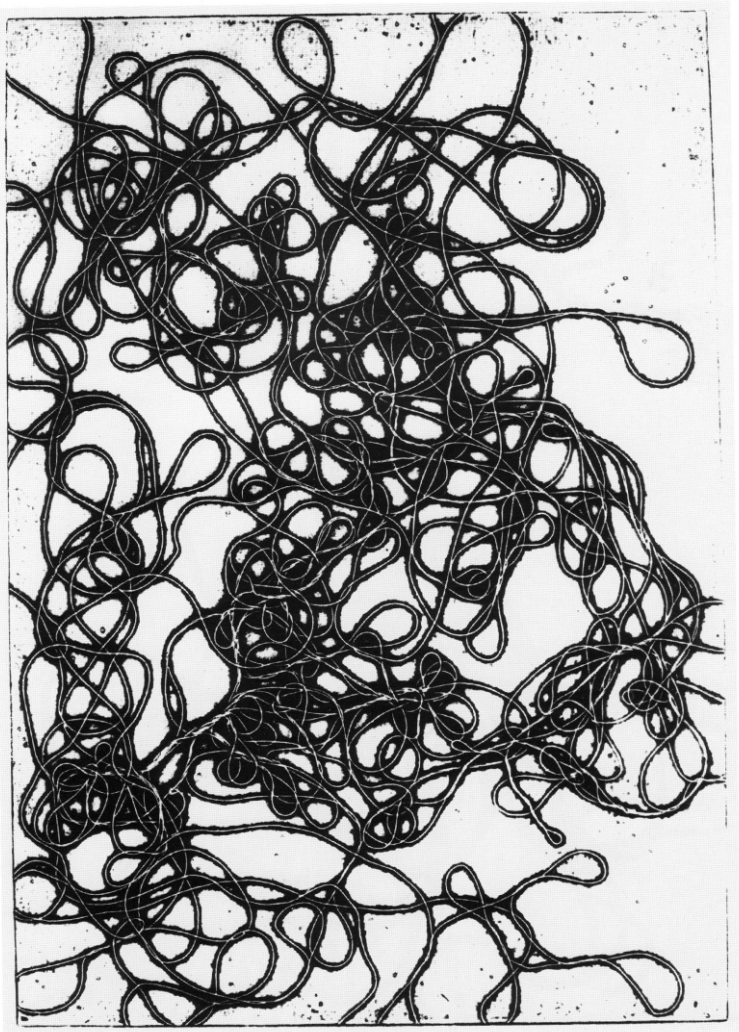

Lubomír Přibyl:
amorfní textura, materiálový tisk,
1964, 785 x 545 mm

Morfomatika dnes neexistuje, ale některé její části už tady jsou: dynamické systémy, chaos, narušení symetrie, fraktály, celulární automaty.

Morfoskopie tady už je, ve vědě i v umění, v tom především. Umění je přímo svou povahou morfoskopické, pokud neuvidíte tvar, zbudou z básně jen slova, ze symfonie jen tóny, z obrazu jen barevné skvrny.

Lubomír Přibyl po více než třicet let dělá morfoskopii, zviditelňuje pro nás tvary. Vymyslel k tomu dosti náročnou techniku, kdy se překližková deska provrtá v určitém řádu a těmito děrami se pak protáhne pod značným napětím provaz. Výsledná struktura se fixuje černou olejovou barvou. Tyto sítě nás polapí svou proměnlivostí: mění se s osvětlením, jeho směrem i intenzitou. Jsou to obrazy, které je dobré prohlížet v pohybu. Možná, že tvary se nám dávají především v pohybu. Ostatně i to, co tady už z budoucí morfomatiky je, odehrává se do značné míry na obrazovkách počítačů a téměř vždy v pohybu.

Fiala, Jiří. Úvaha k obrazům Lubomíra Přibyla. Vesmír 1995 (74), č. 11, s. 658)